

CUPRINS

Abrevieri.....	5
În loc de... Prefață. În atenția studenților și masteranzilor	7

CURSUL I. PREZENTARE GENERALĂ A DREPTULUI

INTERNAȚIONAL PRIVAT.....	9
1.1. Raportul juridic cu element de extraneitate	9
1.2. Obiectul dreptului internațional privat.....	9
1.2.1. Conflictul de legi	9
1.2.2. Conflictul de jurisdicții	10
1.2.3. Condiția juridică a străinului	10
1.2.3.4. Cetățenia	10
1.3. Metodele dreptului internațional privat	10
1.3.1. Regula soluționării conflictului	10
1.3.2 Reguli substanțiale.....	12

CURSUL II. IZVOARELE DREPTULUI INTERNAȚIONAL PRIVAT

ROMÂN.....	13
2.1. Considerații introductive generale	13
2.2. Izvoarele interne ale dreptului internațional privat român.....	13
2.2.1. Clasificarea actelor normative ca izvoare ale dreptului internațional privat român.....	14
2.2.2. Jurisprudența. Controversă privind includerea acestora în rândul izvoarelor de drept.....	16
2.2.3. Doctrina juridică	17
2.3. Izvoarele internaționale ale dreptului internațional privat.....	17
2.3.1. Tratatelor și acordurile internaționale ca izvoare ale regimului juridic al străinilor.....	17
2.3.2. Tratatelor europene – izvor al unor reguli uniforme aplicabile în dreptul internațional privat.....	18
2.3.3. Convențiile internaționale bi- sau multilaterale.....	23
2.3.4. Convenția Europeană a Drepturilor Omului.....	24
2.3.5. Cutuma internațională și uzanțele internaționale.....	25
2.3.6. Jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene. Practica judiciară și arbitrală.....	26
2.4. Dreptul Internațional privat: noțiune, natura juridică și legătura sa cu alte ramuri de drept.....	27

CURSUL III. CONFLICTELE DE LEGI.....

3.1. Introducere.....	29
3.2. Evoluția istorică a conflictelor de legi	29
3.3. Găsirea regulii conflictuale. Calificarea	43
3.4. Luarea în considerare a regulilor de conflict străine. Retrimiteră.....	44

3.5. Aplicarea legii străine	45
3.6. Ordinea publică în dreptul internațional privat român	46
3.7. Frauda la lege în dreptul internațional privat	46
3.8. Metoda directă de soluționare a conflictelor de legi	47
3.8.1. Reguli materiale de drept internațional privat	47
3.8.2. Legi de poliție	47
3.8.3. Legi de aplicație imediată (necesara)	47
3.8.4. Legea națională	48
CURSUL IV. CONFLICTUL DE JURISDICȚII	49
4.1. Introducere. Noțiuni	49
4.2. Competența internațională de jurisdicție	49
4.2.1. Competența internațională a jurisdicției române	50
4.2.1.1. Competența de soluționare a litigiilor	50
4.2.1.2. Competența alternativă/preferențială	50
4.2.1.3. Competența exclusivă. Potrivit prevederilor art. 1.079 C. pr. civ.	52
4.2.1.3.1. Efectele competenței exclusive	52
4.3. Prorogarea de competență	53
4.4. Excepția de litispendență	53
4.5. Excepția de conexitate	53
4.6. Competența de jurisdicție străină	54
4.6.1. Noțiuni introductive	54
4.6.2. Excepția de necompetență internațională	54
4.6.3. Excepția de litispendență internațională	54
4.6.4. Imunitatea de jurisdicție	55
4.7. Competența stabilită prin Convenția de la Bruxelles	55
4.7.1. Considerațiuni introductive. Sediul materiei.	55
4.7.2. Competența de principiu.	56
4.7.3. Competența exclusivă.	56
4.7.4. Competența voluntară	56
4.7.5. Excepții de procedură:	57
4.7.6. Măsurile provizorii sau conservatorii	57
4.7.7. Privilegiile de jurisdicție	57
CURSUL V. CONDIȚIA JURIDICĂ A STRĂINULUI I	58
5.1. Introducere	58
5.2. Noțiunea de străin. Regim juridic	59
5.3. Regimul străinilor persoane fizice în dreptul român. Justificare. Componentă a condiției juridice a străinului în România	61
5.4. Drepturile străinilor în România	62
5.4.1. Drepturile și libertățile democratice fundamentale	62
5.4.2. Dreptul de azil și statutul refugiaților în România	65
5.4.3. Exercițarea drepturilor și libertăților	66
5.4.4. Egalitatea în drepturi	66
5.4.5. Regimuri juridice speciale aplicabile străinilor	67

5.4.5.1. Regimul legal aplicabil refugiaților și persoanelor strămutate	67
5.4.5.1.1. Contextul general actual al problematicei migrațiilor	69
5.5.2. Aspecte principale ale regimului juridic al refugiaților în România.....	72
5.5.3. Procedura de azil	77

CURSUL VI. REGIMUL JURIDIC GENERAL APLICAT STRĂINILOR ÎN ROMÂNIA II.....

6.1. Intrarea străinilor în România.....	87
6.1.1. Sediul materiei. Documente și condiții.....	87
6.1.2. Condiții generale de acordare a vizelor	93
6.1.3. Autorități competente	95
6.1.4. Revocarea vizei.....	97
6.2. Șederea străinilor în România.....	99
6.2.1. Dreptul de ședere temporară. Terminologie – condiții	99
6.2.2. Reguli speciale privind căsătoria de conveniență	103
6.2.3. Dreptul de ședere pe termen lung. Noțiuni	105
6.2.4. Procedura acordării dreptului de ședere pe termen lung.....	107
6.2.5. Anularea dreptului de ședere pe termen lung	107
6.2.6. Integrarea în viața economică, socială și culturală a străinilor	108
6.2.7. Încetarea dreptului de ședere pe termen lung	109
6.3. Ieșirea străinilor din România.....	112
6.3.1. Situații în care ieșirea din țară nu este permisă.....	112
6.3.2. Îndepărtarea străinilor din România. Stabilirea obligației de returnare a străinilor de pe teritoriul României.....	112
6.3.3. Alte măsuri de îndepărtare a străinilor prevăzute în legislația română.....	114
6.3.3.1. Declararea ca indezirabil a străinului în România	114
6.3.3.2. Îndepărtarea sub escortă a străinilor	117
6.3.3.3. Repatrierea voluntară umanitară asistată	118
6.3.3.4 Expulzarea și extrădarea străinilor.....	118
6.4. Extrădarea. Noțiuni. Istoric. Reglementare.....	118
6.4.1. Persoanele care pot fi extrădate. Situații speciale.....	120
6.4.2. Refuzul extrădării	121
6.4.3. Scurtă prezentare a procedurii de extrădare din dreptul românesc	122
6.5. Expulzarea străinilor.....	124
6.6 Alte măsuri aplicabile străinilor.....	127
6.6.1. Luarea în custodie publică.....	127
6.6.2. Tolerarea rămânerii pe teritoriul României	128
6.6.3. Interzicerea intrării străinului pe teritoriul României	129
6.7. Regimul juridic aplicabil unor categorii speciale de străini	131
6.7.1. Regimul de ședere pe termen lung aplicabil cetățenilor statelor membre ale Uniunii Europene	131
6.7.2. Străinii cu drept de ședere pe termen lung în statele membre ale Uniunii Europene.....	132
6.7.3. Membrii de familie ai străinilor cu drept de ședere pe termen lung în state membre ale Uniunii Europene.....	132

6.7.4. Străinii victime ale traficului de persoane și traficului de migranți	133
6.7.5. Regimul juridic al străinilor minori neînsoțiți	134
6.8. Drepturi civile prevăzute de Constituție și legi interne	134
6.9. Drepturile procesuale civile ale străinului	135
6.10. Obligațiile-îndatoriri ale străinilor în România.....	137

CURSUL VII. CONDIȚIA JURIDICĂ A STRĂINULUI. CETĂȚENIA ȘI CONFLICTELE DE LEGI III

7.1. Definiere. Noțiuni elementare	139
7.2. Dobândirea cetățeniei	140
7.3. Pierderea cetățeniei.....	147

CURSUL VIII. PERSOANELE JURIDICE STRĂINE ÎN DREPTUL INTERNAȚIONAL PRIVAT. REGIM JURIDIC

8.1. Considerații introductive. Definiție	149
8.2. Clasificarea persoanelor juridice	151
8.3. Determinarea legii aplicabile persoanei juridice.....	152
8.4. Naționalitatea persoanei juridice	153
8.4.1. Criterii de determinare a naționalității	154
8.4.2. Controversă.....	158
8.4.3. Schimbarea naționalității persoanei juridice	158
8.4.3.1. Considerații preliminare	158
8.4.3.2. Situații posibile care pot interveni în schimbarea naționalității persoanei juridice:.....	159
8.4.4. Modificarea naționalității persoanei juridice	159
8.5. Calificarea noțiunii de sediu social.....	161
8.5.1. Opinii privitoare la legea după care se face calificarea noțiunii de sediu social	161
8.5.2. Calificarea noțiunii de sediu social, conform reglementării române	161
8.6. Domeniul de aplicare a legii naționale a persoanei juridice	162
8.6.1. Statutul personal al persoanei juridice. Definiție.....	162
8.6.2. Statutul sucursalei și filialei persoanei juridice	163
8.7. Regimul juridic al persoanei juridice străine în România.....	163
8.7.1. Considerații introductive	163
8.7.2. Recunoașterea persoanei juridice străine	163
8.7.3. Sisteme după care se efectuează recunoașterea	165
8.7.4. Efectele recunoașterii persoanelor juridice străine	166
8.8. Aspecte privind persoanele juridice străine fără scop lucrativ (fost nepatrimonial).....	167
8.9. Drepturile și obligațiile persoanei juridice străine în România	168
8.10. Activitatea persoanelor juridice străine în România.....	168
8.10.1. Noțiune. Reglementare	168
8.10.2. Capacitatea de folosință a persoanei juridice străine în România.....	169
8.10.2.1. Capacitatea juridică. Definiție. Noțiune	169
8.10.2.2. Capacitatea juridică de folosință. Definiție. Sediul materiei	170

8.10.2.3. Capacitatea de folosință a persoanei juridice străine în România.....	172
8.10.2.3.1. Noțiuni generale. Considerații introductive.....	172
8.10.2.3.2. Capacitatea de folosință organică și capacitatea de folosință eficientă	173
8.11. Statutul organic al persoanei juridice străine.....	174
8.11.1. Considerații introductive	174
8.11.2. Statutul organic al persoanelor juridice de drept intern.....	174
8.11.3. Statutul organic de drept civil al persoanelor juridice de drept internațional	176
8.11.4. Modul de stabilire a capacității de folosință a persoanei juridice străine în România. Regimul național. Considerații introductive	176
8.11.5. Reglementare	176
8.11.6. Concluzii.....	177
B. PARTEA SPECIALĂ.....	178
CURSUL IX. NORME CONFLICTUALE PRIVIND STAREA ȘI CAPACITATEA PERSOANELOR FIZICE	178
9.1. Statutul personal al străinului-persoană fizică în România	178
9.1.1. Noțiunea de statut personal. Definiție	178
9.1.2. Starea civilă a străinilor	182
9.1.2.1. Noțiune	182
9.1.3. Capacitatea străinului persoană fizică în România	183
9.1.4. Străinul – beneficiar al drepturilor inerente ființei umane.....	187
9.1.5. Numele, reședința obișnuită și domiciliul străinului în România	188
9.1.5.1. Numele. Definiție. Lege aplicabilă străinului	188
9.1.5.2. Reședința. Reședința obișnuită	190
9.1.5.3. Domiciliul	190
CURSUL X. NORME CONFLICTUALE PRIVIND BUNURILE ȘI DREPTURILE REALE ALE STRĂINULUI	193
10.1. Noțiune. Patrimoniu. Reglementare	193
10.2. Istoricul și utilitatea aplicării principiului <i>lex rei sitae</i>	195
10.3. Regimul juridic al bunurilor și drepturile străinului sub <i>lex rei sitae</i> în România.....	196
10.4. Excepțiile de la regula <i>lex rei sitae</i>	218
CURSUL XI. NORME CONFLICTUALE ÎN RAPORTURILE DE FAMILIE	228
11.1. Aspecte generale.....	228
11.2. Căsătoria străinului	228
11.2.1. Aspecte privind promisiunea de căsătorie (logodna).....	229
11.2.2. Condițiile de fond ale încheierii căsătoriei	230
11.2.2.1. Căsătoria străinului și condiții de valabilitate a căsătoriei.....	230
11.2.2.2. Condițiile de fond și impedimentele la căsătorie.....	230
11.2.3. Condițiile de formă ale încheierii căsătoriei	233
11.2.4. Efectele căsătoriei.....	234

11.2.4.1. Regimul matrimonial al străinului	236
11.2.5. Nulitatea căsătoriei străinului. Căsătoria fictivă. Căsătoria putativă	240
11.2.5.1. Căsătoria putativă	241
11.2.5.2. Căsătoria fictivă	242
11.2.6. Desfacerea căsătoriei și separația de corp	242
11.2.6.1. Noțiuni generale	242
11.2.6.2. Criterii de stabilire a instanței competente	243
11.2.7. Recunoașterea divorțului prin denunțare unilaterală	247
11.2.8. Transformarea separației de corp în divorț	247
11.3. Rudenia firească și rudenia civilă	249
11.4. Adopția	250
11.4.1. Adopția internațională în reglementarea Legii nr. 273/2004, republicată și modificată	254
11.5. Autoritatea părintească și ocrotirea copilului	259
11.5.1. Noțiuni. Principii	259
11.5.2. Reglementarea internațională aplicabilă în România	261
11.5.3. Reguli privind competența instanțelor judecătorești în materie matrimonială și a răspunderii părintești	263
11.6. Obligația legală de întreținere a străinului	265
11.6.1. Noțiune. Reglementare. Caractere în dreptul românesc	265
11.6.2. Regimul obligației de întreținere a străinului	265
11.6.3. Executarea obligației de întreținere a străinului în România	270
11.6.3.1. Recunoașterea, forța executorie și executarea hotărârilor în materia obligațiilor de întreținere	270

CURSUL XII. NORME CONFLICTUALE ÎN MATERIE SUCCESORALĂ.....273

12.1. Definiție. Reglementare	273
12.2. Testamentul străinului în România. Legea aplicabilă	276
12.3. Stabilirea domeniului de aplicare a legii moștenirii – art. 2.636 C. civ. și art. 23 din Regulamentul nr. 650/2012	280
12.4. Desherența statului român asupra succesiunii vacante	285
12.5. Competența instituțională specifică în materia moștenirii străinului în România. Certificatul european de moștenitor	286
12.5.1. Certificatul european de moștenitor	290
12.5.1.1. Certificatul de moștenitor	290
12.5.1.2. Scurt istoric	291
12.5.1.3. Certificatul european de moștenitor în succesiunile internaționale	292

CURSUL XIII. NORME CONFLICTUALE PRIVIND ACTELE JURIDICE297

13.1. Actul juridic. Noțiune. Clasificare. Condiții	297
13.2. Excepții de la aplicarea regulii <i>locus regit actum</i>	303
13.3. Actele juridice ale străinului în România în reglementarea Regulamentului european (CE) nr. 593/2008 („Roma I”)	305
13.3.1. Aspecte generale	305
13.3.2. Condițiile de fond și de formă ale actelor juridice în reglementarea europeană	306

13.4. Modurile de transmitere, transformare și stingere a obligațiilor contractuale ale străinilor în România. Legea aplicabilă	312
13.4.1. Cesiunea de creanță	312
13.4.2. Subrogația în drepturile creditorului prin plata creanței	312
13.4.3. Delegația și novația	313
13.4.4. Compensația	313
13.5. Lex voluntatis – libertatea de a alege	313
13.6. Regimul juridic aplicabil străinului în actul juridic localizat obiectiv	316
13.7. Aspecte privind contractele speciale ale străinului în România	318
13.7.1. Contractele de transport	318
13.7.2. Contractele încheiate cu consumatorii	320
13.7.3. Contractele de asigurare	321
13.7.4. Contractele individuale de muncă ale străinilor în România	323
CURSUL XIV. NORME CONFLICTUALE PRIVIND FAPTELE JURIDICE	326
14.1. Noțiuni introductive	326
14.2. Răspunderea pentru produse defectuoase	330
14.3. Angajarea răspunderii delictuale în cazul concurenței neloiale și a actelor care îngăduiesc libera concurență	331
14.4. Despre daunele aduse mediului prin fapte ilicite	332
14.5. Răspunderea pentru încălcarea drepturilor de proprietate intelectuală	333
14.6. Acțiunea sindicală	333
14.7. Drepturile personalității	334
14.8. Răspunderea pentru fapte juridice licite	334
14.8.1. Îmbogățirea fără justă cauză	334
14.8.2. Plata nedatorată	336
14.8.3. Gestiunea de afaceri	336
14.8.4. Culpă în contrahendo	337
14.9. Faptele ilicite ale străinului în România – temei al răspunderii civile delictuale	339
CURSUL XV. NORME CONFLICTUALE PRIVIND INSOLVENȚA ȘI FALIMENTUL	343
15.1. Noțiuni introductive	343
15.2. Reglementarea europeană. Domeniul de aplicare al Regulamentului (UE) nr. 848/2015	344
15.3. Reglementarea internă a insolvenței transfrontaliere	348
15.3.1. Accesul reprezentanților și creditorilor străini la instanțele românești	350
15.4. Reglementarea internă a insolvenței persoanei fizice. Străinul în procedura insolvenței persoanelor fizice în România	357
CURSUL XVI. NORME CONFLICTUALE PRIVIND PROCESUL CIVIL INTERNAȚIONAL I	370
16.1. Aspecte generale. Reglementare	370
16.2. Competența internațională a instanțelor române	372

16.3. Legea aplicabilă străinului în procesul civil internațional din România.....	376
16.3.1. Capacitatea și drepturile procesuale ale străinului în România	376
16.3.2. Procedura în fața instanței de judecată	379
16.3.3. Regimul juridic al probelor în procesul civil internațional	380
16.4. Aspecte speciale privind aplicarea legii forului.....	381
16.5. Formalități privind înregistrarea și publicitatea. Regimul actelor oficiale străine în România	383

CURSUL XVII. PROCESUL CIVIL INTERNAȚIONAL. HOTĂRÂREA

STRĂINĂ. II	385
17.1. Eficacitatea hotărârilor străine	385
17.2. Hotărârea străină.....	385
17.3. Recunoașterea hotărârilor străine.....	386
17.3.1. Recunoașterea de plin drept a hotărârii străine	387
17.3.2. Recunoașterea prin hotărâre judecătorească	387
17.4. Procedura recunoașterii	390
17.5. Executarea hotărârilor străine în România.....	391
17.5.1. Procedura încuviințării executării	391
17.5.2. Soluționarea cererii.....	392

CURSUL XVIII. NORME EUROPENE PRIVIND REGLEMENTAREA

REGIMULUI HOTĂRÂRILOR JUDECĂTOREȘTI STRĂINE	395
18.1. Aspecte privind reglementarea europeană a regimului hotărârilor judecătorești străine	395
18.2. Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 privind competența, judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială.....	396
18.3. Regulamentul (CE) nr. 2201/2003 privind competența, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești	397
18.4. Regulamentul (CE) nr. 4/2009 privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești și cooperarea în materie de obligații de întreținere.....	398
18.5. Regulamentul (UE) nr. 650/2012 privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești și acceptarea și executarea actelor autentice în materie de succesiuni și privind crearea unui certificat european de moștenitor.....	399
18.6. Regulamentul (CE) nr. 1896/2006 de instituire a unei proceduri europene de somație de plată.....	400
18.7. Regulamentul (CE) nr. 861/2007 de stabilire a unei proceduri europene cu privire la cererile cu valoare redusă.....	401
18.8. Regulamentul (CE) nr. 805/2004 privind crearea unui Titlu Executoriu European	403

BIBLIOGRAFIE	405
---------------------------	-----